

## Dossier de Premsa



*60 dB / 16 kHz*

***BCN. SENTS LA VIOLÈNCIA?***

**Exposició**

**18.10.2016 – 08.01.2017**

**Arts Santa Mònica**

**Nivell 1**

## ÍNDEX

1. FITXA DE L'EXPOSICIÓ .....	3
2. PROJECTES DE L'EXPOSICIÓ .....	4
3. ACTIVITATS PARAL·LELES A L'EXPOSICIÓ.....	16
4. CRÈDITS .....	19

*Hi ha moltes formes de  
violència, però no les sents.*

*Que no les sentis no vol  
dir que no existeixin.*

*Que no les sentis no vol dir  
que no les pateixis.*

## 1. FITXA DE L'EXPOSICIÓ

Exposició

### **60 dB/16 KHZ. BCN. SENTS LA VIOLÈNCIA?**

18.10.2016 – 08.01.2017

Nivell 1



**60 dB / 16 kHz. BCN. Sents la violència?** és una exposició col·lectiva de caràcter documental que vol reflexionar sobre algunes formes de violència no explícita que s'esdevenen en una ciutat com Barcelona. Els materials que componen la mostra són el resultat de diferents recerques artístiques i antropològiques, així com de l'experiència de diverses organitzacions activistes.

Els elements de l'exposició tenen en comú que assenyalen formes d'imposició per la força que solen passar desapercebudes com a violència perquè apareixen diluïdes en la vida quotidiana de tots nosaltres i s'acaben confrontant amb allò que anomenem «normalitat».

El fil conductor que enllaça les diverses unitats de la mostra és acústic: un brunzit constant, gairebé inaudible, que acompanya els visitants al llarg de l'exposició. Durant el recorregut, aquests són convidats a parar l'orella per escoltar sons que els arriben d'una manera assídua un dia qualsevol, i se'ls fa notar fins a quin punt aquests sons indiquen formes de violència. Al final de la mostra, aquest so ambient es torna un estrèpit: el d'una societat en què la normalitat és la violència.

60 dB / 16 kHz. 60 decibels és una unitat de so que correspon a l'aglomeració ordinària de gent al carrer, al soroll de la ciutat. 16 quilohertzs correspon a un to agut de freqüència, inaudible. El subtítol de l'exposició —*Sents la violència?*— juga amb el doble sentit del verb «sentir» i les seves accepcions d'«escoltar» i, també, de «notar» o «percebre».

S'expressa, així, la idea central de l'exposició: la violència no és una excepció ni un accident; al contrari, és una mena d'atmosfera sonora contínua, que no sentim perquè hi som dins.

**Coordinadors:** Manuel Delgado, Bea Guijarro i Montse Pijoan

**Disseny sonor:** Cora Delgado

**Disseny de l'exposició:** Bestiario

**Organitza:** Arts Santa Mònica-Departament de Cultura

## 2. PROJECTES DE L'EXPOSICIÓ

### SANG I MERDA AL BARRI DEL RAVAL

Autors: Miquel Fernández.

Andrés Antebi i Pablo González del Observatori de la Vida Quotidiana (OVQ)

«Els successius governs municipals “progressistes” han justificat la destrucció de milers d'habitatges en nom del benestar dels nous veïns de capital econòmic o cultural més gran. I han legitimat així una política de destrucció que, ni tan sols en les èpoques més fosques de l'oligarquia barcelonina protegida per l'explícit Govern feixista de Franco, aquestes no haurien somiat fer: intentar lapidar un barri irredempt, la seva gent, la seva cultura, la memòria de la seva insubmissió, i aixecar sobre les seves cendres un nou món, perfecte, ideal, de classes mitjanes universals, harmoniosos, homogenis i, per damunt de tot, sol·lícits i submisos.»

«El Raval, situat al districte que, després de l'enderroc de les muralles, es coneix com a Ciutat Vella, ofereix avui pràcticament totes les característiques que el converteixen en un lloc excel·lentment disposat per a la producció de quantioses plusvàlues seguint la lògica de l'acumulació per despossecció. A més, en les intervencions sobre el barri del Raval emergeix la contradicció més clara entre les pretensions urbanístiques oficials (transformar la morfologia urbana per millorar les condicions de vida dels seus habitants) i les conseqüències efectives sobre la població que hi resideix. En el procés que podríem definir com de mercantilització del barri del Raval de Barcelona, existeix una continuïtat des dels anys vuitanta del passat segle XX fins avui dia que es pot reconstruir» (Fernández, 2014).

*Matar al Chino* s'inspira en la investigació duta a terme per Miquel Fernández González sobre violència urbanística al Raval i en el llibre del mateix nom, *Matar al Chino* (Virus Editorial, 2014), i es concreta gràcies al treball documental d'Andrés Antebi i Pablo González, membres de l'Observatori de la Vida Quotidiana (OVQ), col·lectiu barceloní que treballa per la confluència entre ciències socials i arts visuals.



Foto: Rober Astorgano. Fotomovimiento

### DEVENIR DOCUMENT

Autor: Juan Pablo Caicedo

*Devenir document* és un projecte en desenvolupament que reflexiona sobre la condició humana de la (i)l·legalitat. Totes les reflexions materialitzades a continuació

sorgeixen d'un procés migratori de Colòmbia a Barcelona amb epicentre al barri del Raval, propi de l'autor.

L'obra està composta per *performances* que qüestionen la burocràcia i els sistemes politicoadministratius que materialitzen la seva autoritat a través de processos de certificació d'identitat, dominació del temps i condicionaments sobre les possibilitats del cos. Tot això, com un exercici silenciós i subjacent de violència quotidiana que forma part de la base estructural dels sistemes sociopolítics. Transversalment a l'anàlisi de la burocràcia com a mecanisme de violència, s'analitzen els elements de raça-nació i gènere de manera tangencial a la construcció de la identitat d'un sistema de significació político-social-administratiu.



Foto: Tono Carbajo. Fotomovimiento

## NEO-ROMÀNTICA CLÀSSICA BARCELONA

Autora: Marta Rosell Chust

Es presenta una cadira-banqueta individual, d'estètica semblant a les corresponents del mobiliari urbà de la ciutat de Barcelona, amb la peculiaritat que, en no estar impulsada per l'Ajuntament directament, no ha d'estar vinculada a les seves ordenances. No està subjecta a terra, sinó que té rodes per tal que sigui fàcil de moure i de transportar on es vulgui.

Aquest projecte tracta sobre el joc i el diàleg a partir de les cadires com a forma d'activació de l'espai. Posa de manifest, a partir del mateix mobiliari que ofereix la ciutat, la violència que aquesta genera i com és d'excloent i delimitadora.

Sense cap manual d'ús, ni indicacions de com utilitzar-les, es pretén que les cadires conflueixin en l'espai comú i amb les seves dinàmiques. Les intervencions es fan sense enunciació oficial, de manera que queden integrades en la rutina o les dinàmiques habituals, i són registrades i documentades.

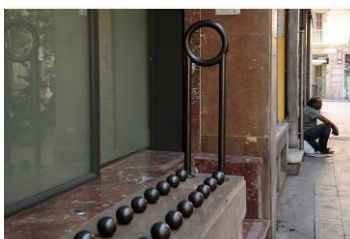


Foto: Pedro Mata. Fotomovimiento

## **\_RESERVAT**

Autores: Arantxa Vallés Cardona, Georgina Sedano Garcia, Marta Rosell Chust

*\_Reservat* pensa l'espai públic de Barcelona i els seus usos, detectant discordances entre els usos reals i el que està estipulat per les ordenances municipals. Aquestes discordances visibilitzen una hiperregulació del territori que comporta unes voluntats polítiques que anul·len les possibilitats de l'espai per part dels ciutadans.

Amb la voluntat d'activar aquests punts d'inflexió, proposem un seguit d'intervencions al carrer apropiant-nos l'estètica institucional i, consegüentment, un llenguatge criticablement més legítim. Perquè el projecte tingui una continuïtat i una coherència d'aplicació del discurs des d'una lògica col·lectiva, *\_Reservat* ofereix *stencils* i una plataforma virtual participativa de la cartografia de Barcelona on es testimoniaran les intervencions.

## **LA VIOLÈNCIA ÉS INNUMERABLE**

Autor: Estadístiques de l'Ajuntament de Barcelona

Vivim una cultura comptable. Tot es pot traduir en xifres, índexs o estadístiques, o es pot tractar a través d'algoritmes. Una cultura comptable que, aplicada al registre de les violències, habitualment pren com a única forma de concreció la de les llistes asèptiques d'actes criminals. Una aproximació que no sempre resulta fidel a la realitat, ja que existeixen violències incomputables que resten enterrades sota les comptables: menyspreus, vexacions i maltractaments que passen desapercebuts o la transcendència dels quals no és captada pel context. La consciència sobre aquestes i altres violències quotidianes (in)computables ens permet reflexionar no solament per evitar rebre-les, sinó també per evitar exercir-les.



Foto: Tono Carbajo. Fotomovimiento

## **DICCIONARI INCOMPLET:**

### **GUIA PER AL RECONeixEMENT DE COMPORTAMENTS VIOLENTS**

Autora: Amparo Huertas Bailén, InCom-UAB (Institut de la Comunicació – Universitat Autònoma de Barcelona)

Col·laboradores: Maria Luna i Montserrat Santamarina

Aquest diccionari té com a objectiu fer reflexionar sobre tots els tipus de violència. No es tracta de definicions tancades, sinó de textos que volen ampliar la nostra mirada fent servir la ironia. Malgrat que es fa servir un llenguatge distant, propi dels

diccionaris més clàssics, s'apel·la directament al lector, intentant que s'hi impliqui i pensi les vegades que ha estat no tan sols víctima, sinó també agressor.

L'obra reuneix les definicions de 21 paraules relacionades, directament o indirectament, amb la violència. Es tracta d'un diccionari incomplet, perquè s'ha basat en una selecció de vocables per cada lletra de l'abecedari.

## CARMEN

Autors: BtihajAjana, Beth Anderson, Francesca Romana Degl'Innocenti, John English, Tom Garner, Roisín Gorman, Leanne Hayman, James Moorby, Adam Reid Palmer, Holly Sexton, Roger Vinós, Samantha Wallace, Asya Zuyeva

Producció: OTOXO Productions

Serà el canvi dels rols de les parelles ballant el *tango queer* el camí que ens portarà a percebre amb força el determinisme sexual del ball tradicional i popular en parella. Com si ens posessin un mirall davant les formes socials, quan la dona fa la funció de líder en la parella de ball es produeix una transgressió d'alt voltatge. Ens remou ben a dins els estereotips de seguiment i sotmetiment de la dona en tots els balls en parella, fet que no permet triar la teva identitat, ans al contrari, fa cristal·litzar formes socials invariables.



Foto: Pedro Mata. Fotomovimiento

## #ICSI In Vitro

Autora: Associació Ombra (art, pensament i gènere)

#ICSI In Vitro és el resultat de 39' Maternitats, un projecte d'investigació i creació que reuneix les veus de dones que han viscut o estan vivint la tensió entre la imposició de la maternitat i la seva impossibilitat.

Les imposicions de gènere són formes de violència, ja que articulen modes subtils de dominació. A la nostra societat, sovint la feminitat es construeix a partir de la capacitat reproductora de les dones i de les característiques emocionals i psicològiques que socialment s'hi associen (amor, dedicació, cura, etc.). Culturalment, una dona que no és mare és una dona fracassada.

Aquesta obligatorietat de la maternitat s'expressa de forma contundent en les dones que es troben al llindar dels 40 anys i no han estat mares.

#ICSI In Vitro planteja la tensió entre el desig que s'imposa quasi obsessivament de maternitat, la impossibilitat d'aquesta per factors biològics i la mediació tecnològica a través d'un tractament de fecunditat com a estratègia.

La peça exposada és el resultat de tot el procés hormonal administrat a una dona en un tractament ICSI in vitro.

## REVELADES

Autores: Amparo Huertas Bailén, Maria Luna i Montse Santamarina

Elaborat pel Grup Internacional d'Estudis sobre Comunicació i Cultura, Institut de la Comunicació – Universitat Autònoma de Barcelona (InCom-UAB), Barcelona, 2016

La convivència de les diferents cultures als carrers de Barcelona no és fàcil. D'una banda, convivència no sempre és sinònim de contacte (viure al mateix edifici o coincidir a la feina no porta automàticament a l'establiment d'una relació social), i de l'altra, el contacte tampoc no garanteix l'absència del conflicte (trobar-se no sempre significa haver superat les barreres que impedeixen la comunicació). Així, moltes de les experiències viscudes a la ciutat revelen la feblesa de la idea recurrent sobre els «beneficis inherents a la diversitat cultural», àmpliament estesa al discurs polític i mediàtic (tots dos es retroalimenten) que, si no ve acompanyada d'estratègies que afavoreixen l'apropament en sentit recíproc —tenint en compte també les relacions dins del col·lectiu migrant—, només serveix per amagar les controvèrsies pròpies d'una ciutadania translocal com la barcelonina.

Si parlem de la vida de les dones musulmanes en contextos postmigratoris, la qüestió guanya en complexitat, ja que parlem d'un col·lectiu que pot estar triplement marcat: dones, migració i religió. L'anàlisi dels processos d'adaptació dels diferents col·lectius migrants al nou entorn de convivència demostra que el gènere sempre marca diferències i, en el cas d'aquest grup social, aquest fenomen és clarament visible com a conseqüència de la gran responsabilitat que se'ls assigna pel que fa al manteniment de les tradicions culturals dins del nucli familiar.

El vídeo *Revelades* indaga sobre una qüestió específica, les dificultats que troben aquestes dones a l'hora de relacionar-se amb altres persones a Barcelona. Qüestionar la voluntat d'integració de la població estrangera amb arrels musulmanes és un fet recurrent, entre autòctons i entre altres col·lectius estrangers (qui no ha sentit mai l'expressió «És que no es volen integrar»?). I, a hores d'ara, s'hi afegeix el cada vegada més potent discurs islamòfob sobre l'estigma del terrorisme, derivat del procés d'islamització del radicalisme (que sovint es confon amb una idea molt diferent: el radicalisme de l'islam).

Amb aquest vídeo volem fer pensar sobre:

El seu dret a practicar una religió. En una societat falsament secularitzada com la nostra —recordeu, per exemple, que els dies festius es continuen regint per qüestions religioses—, moltes d'elles senten que són qüestionades. En una societat on domina el discurs de la por, no és casualitat que l'ús del vel passi a ser regulat apel·lant a qüestions lligades amb la seguretat. Però, al mateix temps, això revela la hipocresia d'Occident, més interessat a resoldre la visibilitat de la diversitat al carrer que els problemes que aquestes dones tenen en la seva quotidianitat.

El seu dret a ser feministes. En una societat acostumada a situar-se en un estatus superior —herència d'un passat colonial—, hem d'entendre que el moviment feminista no és exclusiu d'Occident i que, fins i tot, plantejar-ho d'aquesta manera pot

anar en detriment d'aquestes dones, ja que determinats corrents musulmans ho poden aprofitar per demostrar que és una clara invasió des d'Occident.

La diversitat interna. En una societat on domina l'estereotip i la banalització a partir d'idees homogeneïtzadores, cal parlar de la diversitat interna, també dins dels col·lectius que es qualifiquen com a minoritaris. La classe social, el motiu de l'emigració, l'edat en el moment de l'arribada al nou país i el coneixement d'idiomes són només alguns dels aspectes que generen aquesta «realitat diversa».

Hem entrevistat cinc dones, joves, emprenedores, felices... i musulmanes. Totes elles recorden el primer dia que van sortir al carrer amb el vel, les primeres reaccions dels altres (bones i dolentes); totes elles parlen d'una Barcelona tolerant, però quan pensen en el seu dia a dia sorgeixen els problemes (si busques feina, no és gens recomanable adjuntar una foto amb hijab al currículum); totes elles estan cansades dels discursos mediàtics islamòfobs i defensen l'islam com una religió de la pau; totes elles lluiten per unes relacions de gènere basades en la igualtat...

Però serà millor que mireu (i escolteu) Asma, Chaimae, Imane, Ramia i Nora. La nostra intenció ha estat fer de mediadores entre elles i vosaltres. Per tant, són elles qui tenen la paraula.



Foto: Jorge Lizana. Fotomovimiento

## LA CIUTAT HORITZONTAL

Autors: Stefano Portelli, Sandra Capdevila Sardaña

*La ciutat horitzontal* es refereix al barri de cases barates del Bon Pastor que, com els altres tres barris de cases barates que hi havia a Barcelona, representava un espai de llibertat i socialitat com no n'hi havia cap altre. Les casetes de planta baixa permetien als ancians xerrar a la fresca recolzant-se a les reixes de les portes; als infants, jugar al carrer protegits per les mirades dels veïns i les veïnes; als qui tenien problemes de convivència, resoldre's en públic, al carrer, sense guardar rencors, i celebrant-ne la resolució periòdica amb les grans fogueres de Sant Joan —com ens va dir un jove del barri, «una discoteca a cada carrer». Tot això formava un paisatge de cohesió social que transcendia l'espai físic horitzontal: una ciutat d'horitzontalitat social i política, capaç d'integrar els diversos i acceptar les dificultats de la vida quotidiana, sense recórrer a tribunals o policies per resoldre els conflictes interns. Però aquests espais densos d'autonomia i autogestió espontànies sempre són contraris al poder, a

qualsevol poder, que necessita portaveus, mediadors, referents, gent que sàpiga manipular el poble i imposar-li decisions que no són les seves. De manera que el 2007 les cases barates del Bon Pastor —com abans les del Prat Vermell, i abans les del Baró de Viver— van començar a enderrocar-se. Amb elles va desaparèixer una part important de la ciutat. Tot i que les cròniques oficials ens parlaran de misèria i barraques que, finalment, les autoritats van aconseguir «sanar», les persones que hi vam ser i que ho vam viure sabem que aquests barris eren dels pocs de la ciutat on la cultura popular produïa alguna cosa més que conformisme i superficialitat. En continuem explicant les històries, perquè sabem que l'autogestió i l'autonomia que hi havia allí, l'horitzontalitat, la socialitat no jeràrquica que havien creat els seus habitants, tot i que van ser aixafades per la violència de la «modernitat» per la qual van apostar i continuen apostant les administracions, és una llavor sota la neu, que pot tornar a brotar quan les circumstàncies ho requereixin.

El projecte *La ciutat horitzontal* va ser una recerca que va dur a terme el grup de treball Perifèries Urbanes de l'Institut Català d'Antropologia, juntament amb l'Associació Avis del Barri del Bon Pastor. Va ser finançada entre el 2009 i el 2011 per l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, i va recopilar una gran quantitat d'entrevistes i altre material documental sobre la vida i la mort del barri del Bon Pastor i dels altres barris de cases barates. De la investigació va néixer una pàgina web, <http://laciutathoritzontal.org>, i una monografia etnogràfica col·laborativa, *La ciutat horitzontal*, escrita per Stefano Portelli i publicada el 2015 en català per l'Institut de Cultura de Barcelona, i en castellà per Editorial Bellaterra.



Foto: Tono Carbajo. Fotomovimiento

## LA VIOLÈNCIA DE SER ACTIVISTA

Autors: Gerardo Ariza, Mariana Huidobro, Ester Quintana

La violència extrema, que provoca lesions o la mort a qui la rep, exerceix una segona violència sobre l'entorn de la víctima, sobre els seus companys, sobre els seus cercles d'amistats, sobre el mateix activisme. Aquests entorns, que en alguns casos ja han experimentat la situació de crisi de violència, han de seguir processos judicials en qualitat de testimoni o testimonial, processos que acostumen a allargar-se en el temps durant, fins i tot, anys. Aquest projecte busca posar de manifest que la dialèctica de la violència estén els seus efectes més enllà de la víctima directa, ja que afecta també el context en la semàntica del càstig.

## Barcelona™

Autores: Barcelona Mata

La violència simbòlica pot adoptar formes molt subtils mitjançant el llenguatge publicitari. Amb la finalitat de vendre un producte, la realitat és manipulada per tal de seduir el consumidor amb una imatge prefabricada, limitada a uns atributs amigables i positius que poc o res tenen a veure amb allò que representen.

El *boom* de les ciutats marca i el *branding* per a tot producte explotable porta a generar imaginaris fantàstics per tal de fer atractives les ciutats, i a reduir l'herència cultural d'un lloc a les paròdies representades als seus *souvenirs*, la sangria i la platja. Aquests mecanismes infantilitzen la població, la disgreguen, i substitueixen els aspectes culturals comuns per paròdies. Aquestes estratègies són dutes a terme tant per empreses i negocis com pel mateix Ajuntament i la població, que acaben reproduint uns valors i unes conductes invasius.

Barcelona Mata, utilitzant el llenguatge corporatiu de la marca, uneix totes les veus oprimides sota el pes simbòlic d'un imaginari de ciutat que no ens representa, i les aglutina en un únic símbol d'advertència sanitària. A partir d'aquí, bombardeja el pla simbòlic amb *spam* que deixi clara la falsedat que envolta aquesta ciutat.



Foto: Pedro Mata. Fotomovimiento

## CIUTAT D'EXCEPCIÓ

Dels conflictes internacionals a casa nostra

Autor: NOVACT

Amb l'exposició següent busquem reflexionar sobre com l'anomenada *política de seguretat ciutadana*, així com la lluita contra el terrorisme gihadista, estan justificant un nou sistema de seguretat basat en el control social, la securització i la privatització de la seguretat.

Es tracta d'un nou marc estratègic que prioritza la seguretat de l'Estat per sobre, fins i tot, de la defensa dels drets civils i polítics de la ciutadania. Això permet als governs activar mesures extraordinàries com ara la situació d'estat d'excepció, que reforça que qualsevol col·lectiu contrari a l'*statu quo* pugui ser considerat un element antisistema i, per tant, una amenaça per a la «pau pública». Les operacions Pandora, Piñata i altres accions contra moviments socials a Barcelona, l'armament utilitzat per les patrulles dels Mossos d'Esquadra al centre de la ciutat i les tàctiques que utilitzen les forces de seguretat de l'Estat per al control dels manifestants són una bona prova d'aquest viratge securitari.

En aquesta línia, Israel, el país més militaritzat del món per nombre d'habitants, ha desenvolupat un avantatge comparatiu en la producció d'armament, sistemes de seguretat i tecnologia de doble ús (militar i de control civil). En són exemples les informacions publicades sobre els entrenaments dels Mossos d'Esquadra a Israel, així com noves tècniques de detenció o control de manifestacions, com l'encapsulament que van patir unes 200 persones a Barcelona després d'una manifestació en solidaritat amb el Centre Social Can Vies al juny del 2014.

D'altra banda, les empreses que viuen del negoci de la guerra i la seguretat obtenen grans beneficis i altes quotes de poder que forcen la creació d'importantes aliances estratègiques entre el sector militar, les empreses de seguretat privada i la indústria tecnològica, incloent-hi institucions universitàries. Tot això, amb el suport de governs que alimenten el mercat emergent de la seguretat. Aquestes aliances treballen per augmentar els sistemes de vigilància i el control massiu de dades. Espanya va desenvolupar el 2011 el projecte CAPER de creació d'una plataforma virtual per a la prevenció i la detecció del crim organitzat mitjançant les tecnologies de la informació, amb la participació dels Mossos d'Esquadra, la Guàrdia Civil, la UAB, el Ministeri de Seguretat Pública d'Israel i la Universitat Technion de Haifa. Les notícies sobre l'extracció massiva d'informació de milers d'activistes de la xarxa social Twitter per part del CESICAT (Centre de Seguretat de la Informació de Catalunya) són un exemple d'alguns dels resultats d'aquest tipus de projectes.

## CARTOGRAFIA CARNAL DE LA RESISTÈNCIA

Autora: Livia Motterle

Un cor que batega en ple Raval. Un cor d'un veí que ja ha deixat de bategar. Veus que parlen d'homicidi, assetjaments, explotació, gentrificació, però també de reivindicació, ocupació, rebel·lia, emancipació. Notes de l'*Ave Maria* de Schubert es barregen en la lectura d'una ordenança. Lemes i xiulets ritmen fragments d'entrevistes. Va avançar Violència, però Protesta no va restar quieta...

*Cartografia carnal de la resistència* és una trobada entre antropologia i activisme, llibres i voreres, memòria i pell. És un viatge epidèrmic per carrerons dissidents i corporalitats irreverents. És un mapa reivindicatiu que vol visualitzar formes de violència i formes de lluita al barri del Raval.

Quatre pistes sonores —elaborades a partir d'entrevistes i material d'arxiu aplegat per l'autora al llarg de la seva investigació etnogràfica al barri del Raval— ens acompanyen a quatre nuclis de resistència que, com artèries d'un cor, s'uneixen als mateixos batecs revolucionaris:

1. **Carrer de l'Aurora.** El 5 d'octubre de 2013, Juan Andrés Benítez, veí del Raval, va ser assassinat a les mans de la policia just davant del portal de casa seva, al carrer de l'Aurora. Un any després, els veïns i les veïnes del Raval van inaugurar l'Àgora Juan Andrés Benítez. [La persona entrevistada és una veïna i activista del Raval.]
2. **Carrer de la Riereta.** El 6 de juliol de 1977, un grup de dones feministes van obrir, al carrer de la Riereta, número 8, La Sal, primer bar-biblioteca feminista —i, posteriorment, editorial feminista— de Catalunya i espai de referència per a la lluita feminista a Barcelona. [La persona entrevistada és una dona feminista que va formar part del col·lectiu La Sal.]

3. **Carrer de les Egipcíiques.** Al número 15 d'aquest carrer es trobava la Casa de Penedides o Convent de les Donzelles, un convent-presó obert el 1409 que funcionava com a centre de reclusió de dones òrfenes, solteres, adúlteres i treballadores sexuals. [La persona que llegeix la primera norma de les *Ordinacions quesdeuhen observar y guardar en lo Convent de las Donzellas* és una veïna i activista del Raval.]

4. **Carrer d'en Robador.** Especialment a partir del 2012, arran de l'enduriment de l'Ordenança de Civisme a Barcelona, el carrer d'en Robador, entre altres, esdevé escenari de violència institucional envers les treballadores del sexe, però també de lluita diària i organització d'aquestes mateixes dones. [La persona entrevistada és una exveïna del Raval, treballadora del sexe, que ha exercit la seva professió durant molts anys al carrer d'en Robador.]

Hi ha mapes que neixen com a apropiació neoliberal dels territoris, com a demarcació de noves fronteres i com a dispositiu per planificar estratègies d'invasió. *Cartografia carnal de la resistència* neix com a tecnologia per no oblidar, per recordar; és a dir, per «tornar a passar pel cor». Neix també com a eina per imaginar, a través de la narració i de l'escolta, la ciutat on volem viure, per construir-la des de baix i de forma col·lectiva. Perquè a cada ciutat hi ha un cor, un nucli neuràlgic en constant ebullició que bateja per transformar l'espai invisible en utopia habitable.

## TRANSgressió entre reixes

Autors: Alan, David Urrea

Aquest projecte artístic sorgeix arran de la investigació *Mujerestransgénero en prisiones de hombres de Barcelona. Una aproximación a los factores de vulnerabilidad en el sistema penitenciario*, en la qual, a través de diversos fragments d'entrevistes a usuàries, s'analitzen qüestions com la transfòbia i l'assetjament sexual dins de la presó, així com els diferents mecanismes i mesures que tant les institucions penitenciàries com les mateixes dones *trans* activen per obtenir un cert grau de seguretat. Un context penitenciari on es produeixen interaccions socials que reflecteixen la vivència de les dissidències del sistema binari sexe-gènere, així com la violència institucional consegüent d'un sistema disciplinari com la presó, on vigilar i castigar constitueix la interacció primordial. Un context on crear mecanismes de «protecció» genera contradiccions i dificultats afegides.



Foto: Pedro Mata. Fotomovimiento

## ARXIU IL·LUSTRAT DE L'ODI

Autors: Toni Arnau. RUIDOPhoto

*Arxiu il·lustrat de l'odi* és un treball documental multimèdia de RUIDOPhoto que aplega retrats i relats de persones que han denunciat agressions racistes al SAiD de l'organització SOS Racisme de Barcelona. No només pateixen agressions físiques, sinó també la sensació de desemparament i impunitat. Aquesta proposta artística busca interpel·lar els espectadors al voltant de les estigmatitzacions, les classificacions, el racisme i l'odi.

Aquest projecte pretén contribuir a la visibilització de cada cas, que, en conjunt, es presenten com un arxiu de casos configuradors d'un informe de denúncia pública de violació de drets humans i d'impunitat tant dels agressors com de les institucions de l'Estat.



Foto: Tono Carbajo. Fotomovimiento

## UVE INVERTIDA

Autora: Esmeralda G. Morales

Occident estableix els límits entre el que és moral i el que és amoral en termes de drets. Aquesta delimitació serveix com a eina de colonització, al mateix temps que estableix la diferència amb «l'altre». Una diferència que el Primer Món, al mateix temps que perpetua, pretén eliminar mitjançant l'aparent incorporació d'immigrants en el sistema social europeu. Aquesta integració no és més que una ficció que únicament té lloc en el terreny teòric. Al text *Fatoumata Tourai y veinticinco hijos de puta*, Cristina Morales dirigeix una crítica ferotge a la violència que el sistema de dret exerceix contra la dona immigrant o, en paraules de Spivak, contra «l'individu subaltern» (Spivak, 1988: 190), com a participant d'una alteritat que l'Estat espanyol es resisteix a integrar.

*Fatoumata Tourai y veinticinco hijos de puta* narra la trobada entre Fatoumata Tourai, immigrant congoleesa que arriba a l'aeroport del Prat de Llobregat fugint de la família del seu marit i demanant asil internacional, i Cecilia, la traductora-intèrpret que se li assigna durant els interrogatoris als quals la sotmet la Policia Nacional per determinar si se li concedeix o no l'estatut de refugiada.

El que fa Morales en col·locar com a protagonistes del seu relat policies incompetents és una crítica global de la dominació que el patriarcat exerceix sense fissures des de l'assumpció que el capitalisme no conté cap bondat i que totes les discriminacions de classe, gènere i raça són exercides sense compassió pels qui ostenten el poder. Particularment, *Fatoumata Tourai y veinticinco hijos de puta* representa les injustícies

de la llei reguladora de dret d'asil polític, que no considera suficients les raons de Fatoumata no només per poder ser considerada subjecte d'asil polític, sinó ni tan sols per poder ser considerada víctima. En efecte, la llei espanyola que regula el dret d'asil i de protecció subsidiària, i que Cristina Morales transcriu i parafraseja, considera subjectes beneficiaris d'asil els apàtrides, als quals se'ls concedeix la condició de refugiats; és a dir, aquells que fugen del seu país d'origen o de la seva anterior residència per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a un determinat grup social, gènere o orientació sexual. Si no es reuneixen aquests requisits, però hi ha el risc que la persona pateixi danys greus en tornar al país de procedència, l'Estat atorga protecció subsidiària. No obstant això, l'ablació de clitoris no és considerada per la llei com a dany greu, definit aquest com a tortura i tractes inhumans o degradants al país d'origen del sol·licitant. Des de la perspectiva legal, no és violència que Fatoumata, com tantes altres, sigui esclava a la seva pròpia llar, perquè la llei assumeix que tots els subjectes són lliures i que si ella, tal com els agents de policia fan notar durant l'interrogatori, no ha lluitat contra aquesta reclusió o no ha impedit que a les seves filles se'ls practiqués l'ablació, ha estat per voluntat pròpia.

*Fatoumata Tourai y veinticinco hijos de puta* respon «a les noves ansietats socials a la societat contemporània, exposant la violència de l'ordre [patriarcal] existent i proposant un nou codi de conducta individual», endinsant-se en «els baixos fons de la societat i [oferint] un retrat ferotge i plural d'un món degradat, des de baix, des del servei més baix i més brut, que revela les misèries de la modernitat» (Colmeiro, 2015: 18). Cecília és qui s'encarrega de revelar aquesta realitat social, de mostrar «el misteri de la societat despullada de realitat i dels seus titelles sense substància» (Kracauer, 2010: 41), qüestionant l'actuació policial i utilitzant els seus propis mètodes per evidenciar la ineptitud dels executors de la llei. No obstant això, el cos de policia no és més que la punta de l'iceberg sota el qual es troba tot l'Estat que hi dona suport, ja que «perquè la piràmide existeixi hi ha d'haver una base; sense base no hi ha cúspide» (Morales, 2013: 302). Aquesta piràmide de la qual ens parla l'autora té un clar paral·lelisme amb el triangle de la violència formulat pel filòsof i matemàtic Johan Galtung (2003). Galtung classifica la violència en tres grups. A la cúspide del seu triangle hi ha la violència directa, una violència «visible en forma de conductes» que es manifesta generalment de forma física, verbal o psicològica. N'hi ha dos tipus més, invisibles, situats a la base. Així, la violència cultural, definida com «aquells aspectes de la cultura, en l'àmbit simbòlic de la nostra experiència, que es poden utilitzar per justificar o legitimar la violència directa o estructural» —com ara el masclisme o la xenofòbia—, està justificada, juntament amb la violència directa, per la violència estructural. Aquest últim tipus de violència és intrínsec als sistemes socials, polítics i econòmics que governen les societats, els estats i el món.

Spivak, G. C. (1988). «Can the subaltern speak?». A: Cary Nelson; Lawrence Grossberg (ed.). *Marxism and the Interpretation of Culture*. Londres: Macmillan Education, p. 271-313.

Colmeiro, J. F. (1994). *La novela policiaca española: Teoría e historia crítica*. Barcelona: Anthropos.

Kracauer, S. (2010). *La novela policial: Un tratado filosófico*. Buenos Aires: Paidós.

Morales, C. (2013). «Fatoumata Tourai y veinticinco hijos de puta». A: Alberto Olmos (ed.). *Última Temporada, nuevos narradores españoles 1980-1989*. Madrid: Lengua de Trapo.

## 3. ACTIVITATS PARAL·LELES A L'EXPOSICIÓ

### **Projecció del documental**

#### **El peso de la manta**

Otoxo productions / en castellà amb subtítols en anglès / durada: 36 min

Amb dues de les directores del documental, Francesca Romana Degl'Innocenti i Leanne Hayman, i un representant del Sindicat Popular de Venedors Ambulants.

19.10.2016 / 19h

Sala d'actes



Imatge: fotograma del documental "El peso de la manta"

### **Taula Rodona**

#### **Violència Muda. Abús de poder i repressió pels carrers de Barcelona**

Amb la participació de: Gerardo Ariza, activista de la campanya Justícia Juan Andrés des de 2013; Miquel Fernández, professor de sociologia de la UAB i autor del llibre "Matar al Chino"; i Livia Motterle, filòsofa i antropòloga, membre del departament d'Antropologia social de la UB.

26.10.2016 /19h

Sala d'actes



Foto: Fotomovimiento

## **Taula Rodona**

### **Violències, cos i maternitats**

Amb Marta Ausona, Laura Cardús i Serena Brigidi (Associació Mater), i Anna Monge, Laia Huguet i Marisa Paituví (Associació Ombra)

03.11.2016 / 19h

**Sala d'actes**



Foto: Associació Ombra

## **Projecció i taula rodona**

### **Terra de ningú? Violència i exclusió residencial a la ciutat**

Projecció del documental "Mirades. Retrats sense sostre"

Associació Càmeres i Acció / en català / durada: 60 min

Amb la participació de: Jesús Ruíz, director d'Assís, responsable d'HATENTO i representant de la Xarxa d'Atenció a les Persones Sense Llar de Barcelona; Albert Sales, polític i assessor de l'Ajuntament de Barcelona; Joan Uribe, director de la entitat Sant Joan de Déu i professor a la UB i una persona en situació de sense llar.

10.11.2016 / 18.30h

**Sala d'actes**

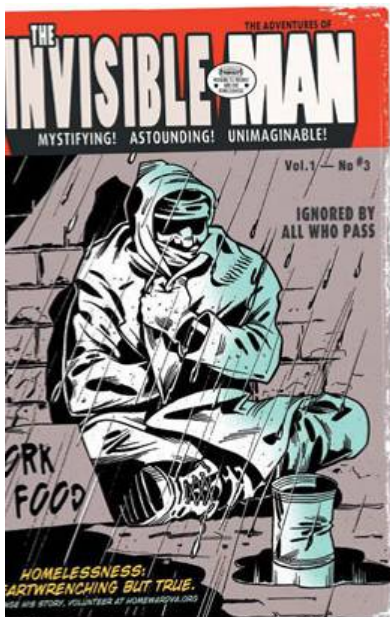


Foto: Wim Lockefer

## **Projecció i conversatori**

### **Dispositius d'assistència social. Violència en nom del teu bé.**

Projecció del documental "OKULO"

Direcció: Carlota Àlvarez i Laia Pelliser / Producció: Carlota Àlvarez, Laia Pelliser, Naya Pascual i Irene Blanco/ durada: 30 min

Amb la participació de: Laia Pelliser, directora del documental; Marta Venceslao, doctora en Antropologia i professora de la Facultat de Pedagogia de la UB; i Manuel Jiménez, ex-usuari dels serveis de tutela protagonista del documental.

**24.11.2016 / 19h**

**Sala d'actes**

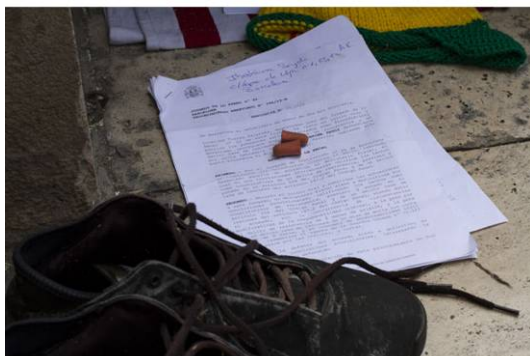


Foto: Fotomovimiento

## **Taula rodona**

### **Barcelona, cos i espai púb(l)ic**

Amb la participació de: Alba Barbé, antropòloga especialitzada en gènere i sexualitat, membre del GRECS-UB i activista; Alba Medrano, politòloga, especialista en estudis de gènere i activista; Anneke Necro, *performer, feminist porn film maker* i activista; i Silvia Valle, pedagoga, teòrica sexo-afectiva i activista

\*L'acte es farà amb el servei d'interpretació simultània de llengua de signes

**22.12.2016 / 19h**

**Sala d'actes**

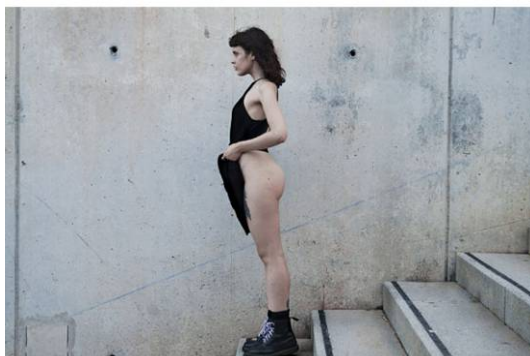


Foto. Yasmina Moya

## 4. CRÈDITS

### EXPOSICIÓ

**Coordinadors:** Manuel Delgado, Bea Guijarro i Montse Pijoan

**Disseny sonor:** Cora Delgado

**Disseny de l'exposició:** Bestiario

**Organitza:** Arts Santa Mònica-Departament de Cultura

### ARTS SANTA MÒNICA

**Director:** Jaume Reus

#### Exposicions:

**Coordinació general:** Fina Duran Riu

**Edicions:** Cinta Massip

**Direcció tècnica:** Xavier Roca

#### Activitats:

**Coordinació general:** Marta Garcia

**Relacions externes:** Alicia González

**Coordinació audiovisual:** Lorena Louit

**Àrea tècnica:** Eulàlia Garcia.

#### Administració:

**Responsable de gestió:** Cristina Güell

**Àrea d'exposicions:** Mònica Garcia Bo

**Secretaria de direcció:** Chus Couso

#### Comunicació:

**Coordinació general:** Jordi Miras Llopart

**Web i xarxes socials:** Luis Villalón

**Difusió:** Juanjo Gutiérrez

---

**Arts Santa Mònica. Centre de la Creativitat – Departament de Cultura**  
**Àrea de Comunicació i Premsa**

Mail: [comunicacio\\_artssantamonica@gencat.cat](mailto:comunicacio_artssantamonica@gencat.cat)  
@artssantamonica

**Coordinació Comunicació i Premsa: Jordi Miras Llopart** Mail: [jmirasl@gencat.cat](mailto:jmirasl@gencat.cat) | Tel.: (34) 93 316 28 10 – (34) 93 316 28 56 Ext.13436

**Web i Xarxes Socials: Luis Villalón** Mail: [lvillalon@gencat.cat](mailto:lvillalon@gencat.cat) | Tel.: (34) 93 556 53 14 (directe) – (34) 93 316 28 19 Ext.13441

**Difusió: Juanjo Gutiérrez** Mail: [jgutierrezg@gencat.cat](mailto:jgutierrezg@gencat.cat) | Tel.: (34) 93 316 28 57 (directe) – (34) 93 316 28 10 Ext.13442

**Arts Santa Mònica, Centre de la Creativitat**

La Rambla 7 08002 Barcelona T 935 671 110 [artssantamonica.gencat.cat](http://artssantamonica.gencat.cat) **Entrada Lliure**  
De dimarts a dissabtes d'11 h a 21 h Diumenges i festius d'11 h a 17 h Dilluns tancat

---